

Finansregnskap

Introduksjon til balansen (student)

av

Trond Kristoffersen

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Balansen

Eiendeler	Egenkapital
	Gjeld

Eiendeler : Økonomiske ressurser kontrollert av et foretak

Gjeld : Eksisterende plikt mot foretaket til å overføre økonomiske ressurser til andre

Egenkapital : Restverdi beregnet som eiendeler minus gjeld

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Balansen

Balansen per ...			
Eiendeler		Egenkapital og gjeld	
Bygning	600	Egenkapital	400
Bankinnskudd	300	Lån (gjeld)	500
	900		900

Totalkapital = Sum eiendeler = Sum egenkapital og gjeld

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Innskudd av kapital (1)

- Kari Flora skal starte en egen blomsterbutikk – Karis Blomster
 - Hun har spart til sammen 100 000 kroner som skal brukes i driften av butikken.
 - Pengene er satt inn på en konto i bedriftens navn Sparebanken Din Bank.
 - Åpningsdatoen er den 1. september 20x0.
- Oppgave
 - Utarbeid åpningsbalansen for Karis bedrift den 1.9.20x0
 - Hvor stor er egenkapitalen?

Karis Blomster

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Økonomisk stilling

Åpningsbalansen per 1.9.20x0	
Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Bankinnskudd	Egenkapital
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

↑
Ressurser / verdier

↑
Finansiering

Økonomisk stilling

- Kommentarer til åpningsbalansen
 - Venstresiden viser bedriftens økonomiske ressurser, eiendelene
 - Hun har foreløpig kun en eiendel, et bankinnskudd på 100 000 kroner.
 - Høyresiden i balansen viser hvordan eiendelene er finansiert, egenkapital og gjeld.
 - Foreløpig er det ingen gjeld, kun egenkapital på 100 000 kroner.
 - Ordet *balanse* betyr like stor:
 - Sum eiendeler = Summen av egenkapital og gjeld

Kjøp av utstyr med opptak av lån (2)

- Kari anskaffer den 3.9.20x0 diverse utstyr til driften av butikken:
 - Opptak av lån i bank på 250 000 kroner
 - Mottatt pengebeløp på 250 000 kroner brukes til å kjøpe nytt butikkinventar.

Kjøp av utstyr med opptak av lån (2)

Balansen per 3.9.20x0	
Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Butikkinventar	Egenkapital
Bankinnskudd	Lån i banken
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

$$\text{Eiendeler} = \text{Egenkapital} + \text{Gjeld}$$

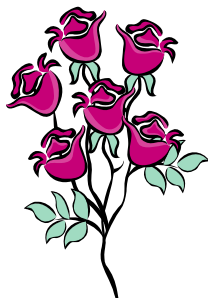
$$100\,000 + 250\,000 = \text{Egenkapital} + 250\,000$$

$$\text{Egenkapital} = 350\,000 - 250\,000 = 100\,000$$

Kjøp av eiendel med kontant oppgjør (3)

- Den 5.9. skjer følgende:

- Kari kjøper inn blomster til butikken (varebeholdning) for 60 000 kroner
- Kjøpet finansieres med uttak fra bankbeholdningen

Kjøp av eiendel med kontant oppgjør (3)

Balansen per 5.9.20x0

Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Butikkinventar	Egenkapital
Varebeholdning	Lån i banken
Bankinnskudd	
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

$$350\,000 + 60\,000 - 60\,000 = \text{Egenkapital} + 250\,000$$

$$\text{Egenkapital} = 350\,000 - 250\,000 = 100\,000$$

I balansen er det nå tre eiendeler, men sum eiendeler er uendret

Salg av eiendel med kontant oppgjør (4)

- Den 7.9. skjer følgende:

- Kari selger blomster i butikken (varer) for 12 000 kroner
- Dette var et introduksjonstilbud. Varene var solgt for samme beløp som de var anskaffet for.
- Mottatt beløp settes inn i banken.

Salg av eiendel med kontant oppgjør (4)

Balansen per 7.9.20x0

Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Butikkinventar	Egenkapital
Varebeholdning	Lån i banken
Bankinnskudd	
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

$$350\,000 - 12\,000 + 12\,000 = \text{Egenkapital} + 250\,000$$

$$\text{Egenkapital} = 350\,000 - 250\,000 = 100\,000$$

I balansen er det fortsatt tre eiendeler og sum eiendeler er uendret

Salg av eiendeler på kreditt (5)

- Den 8.9. skjer følgende:
 - Kari selger blomster i butikken (varer) for 3 000 kroner til Petter Olsen på kreditt. Beløpet skal betales den 18.9.
 - Dette var også et introduksjonstilbud. Varene var solgt for samme beløp som de var anskaffet for.

Salg av eiendeler på kreditt (5)

Balansen per 8.9.20x0	
Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Butikkinventar	Egenkapital
Varebeholdning	Lån i banken
Kundefordring	
Bankinnskudd	
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

Kundefordring: Krav på kunde oppstått ved salg av varer og tjenester

I balansen er det nå fire eiendeler, men sum eiendeler er uendret

Kostnader (6)

- Den 12.9 skjer følgende
 - Kari har leid hjelp i butikken
 - Som vederlag for arbeidet mottar ekstrahjelpen lønn.
 - Lønn for september utgjør 8 000 kroner
 - Lønna er finansiert med et uttak fra bankkontoen

Kostnader (6)

Balansen per 12.9.20x0	
Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Butikkinventar	Egenkapital
Varebeholdning	Lån i banken
Kundefordring	
Bankinnskudd	
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

$$350\,000 - 8\,000 = \text{Egenkapital} + 250\,000$$

$$\text{Egenkapital} = (350\,000 - 8\,000) - 250\,000 = 100\,000 - 8\,000 = 92\,000$$

Kostnad: Forbruk av varer og tjenester vurdert i penger

Salg av varer med fortjeneste (7)

- Den 14.9 skjer følgende
 - Karis selger blomster med kontantoppgjør for 15 000 kroner
 - Mottatt pengebeløp settes inn i banken
 - Varene kostet 10 000 kroner i innkjøp.

Salg av varer med fortjeneste (7)

$$\begin{aligned} &\text{Salgssum solgte varer} \\ &- \text{Kostpris solgte varer} \\ &= \text{Fortjeneste} \end{aligned} = \underline{\hspace{2cm}}$$

Fortjenesten øker egenkapitalen, mens et eventuelt tap vil redusere egenkapitalen.

Et tap oppstår når salgssummen er lavere enn kostprisen

Salg av eiendel med fortjeneste (7)

Balansen per 14.9.20x0	
Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Butikkinventar	Egenkapital
Varebeholdning	Lån i banken
Kundefordring	
Bankinnskudd	
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

$$342\,000 - 10\,000 + 15\,000 = \text{Egenkapital} + 250\,000$$

$$\text{Egenkapital} = 347\,000 - 250\,000 = 97\,000 \quad (+ 15\,000 - 10\,000) = 97\,000$$

Innbetaling fra kunde (8)

- Den 18.9. skjer følgende:
 - Petter Olsen betaler utestående beløp på 3 000 kroner
 - Beløpet settes inn på selskapets bankkonto.

Innbetaling fra kunde (8)

Balansen per 18.9.20x0	
Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Butikkinventar	Egenkapital
Varebeholdning	Lån i banken
Kundefordring	
Bankinnskudd	
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

$$347\,000 + 3\,000 - 3\,000 = \text{Egenkapital} + 250\,000$$

$$\text{Egenkapital} = 347\,000 - 250\,000 = 97\,000$$

Betaling av renter og avdrag på lån (9)

- Den 25.9. skjer følgende:
 - Kari betaler 32 000 kroner til banken. Beløpet er fordelt på 30 000 kroner i avdrag og 2 000 kroner i renter.
 - Avdrag er hel eller delvis nedbetaling av et pengelån
 - Renter er godtgjørelse til långiver ved utlån av penger
 - Betalingen er finansiert ved reduksjon av bankinnskuddet

Renter og avdrag på lån (9)

Balansen per 25.9.20x0	
Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Butikkinventar	Egenkapital
Varebeholdning	Lån i banken
Bankinnskudd	
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

$$\text{Egenkapital} = 315\,000 - 220\,000 = 97\,000 - 2\,000 = 95\,000$$

Merk at avdrag på lån ikke er en kostnad, men reduksjon av gjeld.

Uttak av kapital (10)

- Den 28.9. skjer følgende:
 - Kari tar ut 15 000 kroner fra bedriften
 - Uttaket av kapital skal dekke hennes privat forbruk (mat, klær og lignende)
 - Uttaket finansieres ved å redusere bankinnskuddet.

Uttak av kapital (10)

Balansen per 28.9.20x0	
Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Butikkinventar	Egenkapital
Varebeholdning	Lån i banken
Bankinnskudd	
Sum eiendeler	Sum egenkapital og gjeld

$$\text{Egenkapital} = 300\,000 - 220\,000 = 95\,000 - 15\,000 = 80\,000$$

Årsregnskapet

Lærerbok
en grunnleggende innføring

15. utgave til bedriftene

TROND KRISTOFFERSEN

Egenkapitalforklaring

Egenkapital 1.9.20x0	=	0
+ Innskudd fra eier		100 000
– Kostnad (lønn til ansatte)		(8 000)
+ Fortjeneste varesalg		5 000
– Kostnad (renter på lån)		(2 000)
– Privatuttak		(15 000)
= Egenkapital 30.9.20x0	=	80 000

Årsregnskapet

Lærerbok
en grunnleggende innføring

15. utgave til bedriftene

TROND KRISTOFFERSEN

Økonomisk stilling

		Per 1.9.x0		Per 1.10.x0
Eiendeler		100 000		300 000
Egenkapital		100 000	– 20 000	80 000
1 %	$\frac{100\,000 \cdot 100\%}{100\,000}$	100 %	$\frac{80\,000 \cdot 100\%}{300\,000}$	26,7 %
Gjeld		0	+ 220 000	220 000
1 %		0 %	$\frac{220\,000 \cdot 100\%}{300\,000}$	73,3 %

Ved start av virksomheten den 1.9.x0 var alle eiendelene finansiert med egenkapital. Den 30.9.x0/1.10.x0 er egenkapitalens andel av finansieringen redusert til 26,7 %, mens gjelden finansierer de øvrige 73,3 %.

Årsregnskapet

Lærerbok
en grunnleggende innføring

15. utgave til bedriftene

TROND KRISTOFFERSEN